

EESTI GEOLOOGIA SELTSI VOLIKOGU LAIENDATUD KOOSOLEK

04.03.2016

Eesti Geloogiakeskus
Kadaka tee 82

Osalesid:

Volikogu: O. Hints, K. Kaljuläte, P. Kildjer, T. Liblik, T. Meidla, T. Pani, E. Pukkonen, A. Pöldvere, R. Raudsep, T. Saadre, E. Tamm, O. Tammemäe, S. Peetermann.

Kutsutud: T. All, E. Kadastik, T. Kurvits, M. Raha, A. Raukas, Ü. Sõstra, A. Talpsep.

Päevakord:

1. geoterminitest (ülevaade, taotlus Eesti Keele Instituudile, terminoloogia komisjoni moodustamisest/kinnitamisest EGEOSe juures, töökorralduse võimalused) – Tiia Kurvits
2. aastakoosolek 2016: kudas täpselt, koht, ettekanne, keda tunnustame, uus president seltsile (kandidaadid), uus volikogu – volikogu seisukohad
3. infovahetus maapõue strateegia teemal – töörühmadega seotud isikute seisukohad (mis mureks ja kuidas edasi);
4. Seltsi esindaja määramise taotlemine EMK koosseisu
5. puurija ja puurmeistri standardi uuendamise seis ning Seltsi kandideerimine kutse andjaks – Peep Kildjer;
6. Seltsi esindaja mäeinseneride kutsekomisjonis – Kalle Kirsimäe asemele Annette Talpsep
7. Varia

1. Geoterminitest

A. Pöldvere: Tiia Kurvits on olnud seotud õppematerjalide ettevalmistamisega. Eesti Keele Instituudist (EKI) on võimalik taotleda raha meie terminite jaoks. Tiia on valmis Seltsi poolt taotlust esitama.

T. Kurvits: siiani on terminite sisestamisega tegelenud erinevad isikud – Ü. Sõstra (ca 3094 terminit, vasted viies keeles, piiratud ligipääsuga EELex andmebaasis), L. Laumets ja T. Hang (vastavalt 2770 ja 483 terminit, eesti ja inglise keeles, avalikus Termeki andmebaasis). Need on EKI andmebaasid terminite haldamiseks. Lisaks on varasemast koostööst olemas sõnastik ca 16 000 terminiga (Exceli tabel, eesti–vene–inglise keel).

Praegu geoterminite komisjon puudub, samuti ühtne spetsialistide kogu poolt kinnitatud geoterminite andmebaas. EKI projekt on üheaastane, võimalik taotleda rahastust ka veel lisa-aastaks.

Kavandatavad tegevused:

- EGEOS-e juurde geoterminite komisjoni moodustamine
- taotleda rahastust geoterminite programmist, võib-olla ka KIK-ist
- alustada komisjoni tööd aprillis-mais
- koostöö EKI-ga – terminoloogia-alane, koolitus/nõustamine, geoterminite kasutuselevõtmine mitmekeelses terminibaasis ESTERM.

Terminoloogia komisjoni koosseisu osas on alustatud läbirääkimisi, esialgne kavand kuulub täiendamisele alavaldkondade ja töörühmade osas:

Mineraloogia, petroloogia
Sedimentoloogia ja settekivimid

Juho Kirs, Mati Niin, Tõnu Pani
Kalle Kirsimäe, Leho Ainsaar, Anne Pöldvere,

Geokeemia	Kalle Kirsimäe
Geotektoonika, struktuurigeoloogia	Ülo Sõstra, Juho Kirs, Igor Tuuling
Hüdrogeoloogia	Enn Karro, Rein Perens
Kvaternaari geoloogia, geomorfoloogia	Tiit Hang, Avo Miihel, Kuldev Ploom, Reet Karukäpp
Maavarad, uuring, otsing, kaardistamine	Maare Rändur, Mall Orru, Reet Nemliher, Kalle Suuroja
Paleontoloogia	Oive Tinn, Olle Hints
Geotehnika	Peeter Talviste, Ago Vilo, Pille Sedman, Annette Talpsep
Geofüüsika	Jüri Plado, Argo Jõelet
Stratigraafia	Ivo Sibul, Strat komisjoni liikmed
Keele korrastamine	EKI terminoloog
Komisjoni esimees	Tiia Kurvits

R. Raudsep: geoterminite komisjon on kindlasti vajalik. Lisaks Tiia poolt kavandis loetletud inimestele võiks kaasta ka A. Rosentau – kui nõus osalema. Ka Maa-ameti esindaja võiks olla kaasatud. Probleemid on maavarade uuringute alal isehakanud uurimisasutustega. Vajalik on juhendmaterjal ja võib-olla edaspidi isegi vastav seadusandlik akt.

A. Raukas: ka Raudsep võiks osaleda, kuna varasemast ajast on olemas kogemus mäenduse sõnastiku koostamisega.

A. Põldvere: peaksime teada andma, et geoterminite tööga on alustatud. Eestvedamise usaldaksime T. Kurvitsale ja Ü. Sõstra abi alustatu jätkamisel on vajalik. Taotletav summa kulub terminoloogia komisjoni eesmärkide täitmiseks.

R. Raudsep: lisada tuleks ka geofüüsika töörühm.

T. Kurvits: arvan, et taotleksime EKI-st aastaks 4 000–5 000 eurot, mis kuluks kokkusaamisteks, osaliselt ka tegijate rahastamiseks.

A. Põldvere: lisaks võiks proovida ka KIK-ist raha küsida. Keeled: eesti, koos seletusega, vasted esialgu vene ja inglise keeles.

R. Raudsep: kuidas taotlus KIK-i sobib kokku keskkonnaministri määruses toodud nõuetega? Tegelikult võiks lähitulevikku silmas pidades kaaluda ka soome keele lisamist.

Ü. Sõstra: komisjonis peavad olema inimesed, kes on võimelised seda tööd tegema ja kes ka tahavad seda teha.

T. Kurvits: Termeki'sse sisestatud terminid tuleks EELex'i üle viia. Need kaks omavahel kahjuks ei suhtestu. EELex on paremini ühildatav ESTERM'iga. Sellesse sisestatud terminid on nähtavad ka Google's.

A. Põldvere: meie eesmärk andmebaaside valikul peaks olema terminite hea kättesaadavuse tagamine.

Volikogu otsustas volitada T. Kurvitsa Seltsi nimel EKI-sse rahastamise taotlust esitama ja geoterminite komisjoni moodustamist koordineerima. Lepiti kokku, et ta suhtleb veel komisjoni liikmetega ja küsib kõigilt nõusolekut. Igale töörühmale määratakse vastutaja.

2. Aastakoosolek 2016

Otsustati, et aastakoosolek toimub **31. mail**, koht esialgu lahtine, ettepanekud oodatud. Ettekande osas on räägitud A. Soesooga. Jälgime ühiskonnas toimuvat ja teeme otsuse teema osas veidi hiljem.

Tänavu tuleb valida uus juhatuse esimees. A. Põldvere tegi ettepaneku esitada juhatuse esimehe kandidaadiks O. Tammemäe, kes hea suhtlejana oskab Seltsi esindada ja tegevusi korraldada. Aktiivsete liikmete osa Seltsis on piisav koormuse jagamiseks. Arutleti volikogu töö parema korraldamise võimalusi ja uute liikmete kaasamist. Läbirääkimised jätkuvad.

P. Kildjer: Seltsi uueks auliikmeks tuleks valida K. Suuroja EGK-st.

Ettepanekut toetati.

3. Infovahetus maapõue strateegia teemal

Maapõue strateegia väljatöötamisel on 4 alltöörühma:

- Riigi ülesannete määratlemise ja korraldusliku analüüsi (funktsioonide) alltöörühm
- Maapõue kasutamise alltöörühm
- Teadus- ja arendustegevuse alltöörühm
- Keskkonnakaitse ja ruumilise planeerimise alltöörühm

Töörühmade ülene koosolek toimus 29.02.2016.

A. Põldvere: praegu võib geoloogiaga seotud tegevuste kajastamise osas rahul olla. Rohkem tähelepanu strateegia väljatöötamisel vajaks loodusmonumentide/stratotüüpide/paljandite teema – kaitse, populariseerimise ja loodusturismi arendamise võimalused. Paremini peaksime kirjeldama neid tegevusi, millega me praegu ei tegele/tegeleme minimaalselt, aga mis edaspidi vajavad arendamist kui geoloogiateenistuse klassikalised tegevused, nt rakendusgeoloogia andmebaasid. Kuidas me saame aru näiteks *urban geology* suunast jms.

T. All: oluline aspekt on geoloogiateenistuse vajalikkuse teema. Ministri repliik: raha selleks ei ole. Funktsioonide töörühma koosolekul 4. märtsil: võiks olla kompaktne institutsioon, kes täidab vajalikke funktsioone ja see võiks olla geoloogiateenistus. Kesksuks maapõue uurimisele ja kasutamisele seoses majandustegevusega. Edaspidi arutatakse, millega see organisatsioon peaks tegelema jne. Rakendusplaani on vaja.

Momendil on lahtine, kas moodustada keskkonna- või majandusministeeriumi alluvuses, siiani kokkuleppele jõutud ei ole.

Strateegia loomine on sellises seisus, et visiooni arvamuse avaldamiseks veel välja käia ei ole, vähemalt funktsioonide töörühmal.

T. Meidla: Puudu on teenuse loomise tegevuskava. Selts saab ülevaate pakkumisel osaleda.

O. Tammemäe: koordineeriv keha – mis selle tegevus võiks maksta?

T. All: tänanae seis: äriühing, mis võib, ent ei pea neid funktsioone täitma. Elame vanast rasvast, aga see hakkab varsti otsa saama. Strateegiline vaade – luua baas, mis elavdaks majandust. Riigi eelarvest rahastus min 70% ulatuses – tekib küsimus, kellelt ära võtta, vähemalt esialgu. Tegelikult peaks eesmärk olema maavarade uuringute ja kasutamisega raha hoopis juurde teenida ja sellest kasu saada.

O. Tammemäe: oluline on defineerida vajadus ja see otsustajatele usutavalt ära põhjendada. Mida riik peaks tegema ja seejärel selleks vajaliku tööriista, st geoloogiateenistuse loomine. Praegu läheneme tegelikult valelt poolt – arutatakse esmalt, kas geoloogiateenistust on vaja ja siis püütakse sellele funktsioone leida.

T. All: praegu vaatlusel kaks alternatiivi: geoloogiateenistuse loomine ja null-alternatiiv. Mina Geoloogia Seltsi poolt pooldan geoloogiateenistuse alternatiivi.

O. Tammemäe: üldsuse teavitamine maavarade uurimise ja kasutuse temaatikast (Anto ettepanek), praegu on meelsus selleks soodne. Tuleks läbi mõelda, kes peaks seda tegema? EMTEL, Kaubandus-Tööstuskoda? Oleks hea, kui sellega ei tegeleks otseselt geoloogid. Võib-olla K. Kall mets majandusministeeriumist? (A. Raukas suhtleb temaga sellele teemal).

T. All: tuleks teemat üleval hoida erinevate seltside, ettevõtete poolt, ühekordsest artiklist suurt kasu ei ole.

E. Pukkonen: ruumilise planeerimise ja keskkonnakaitse alamtöörühmas on päris palju planeerimisega seotud inimesi, mistõttu on esimestel koosolekutel rohkem arutatud ruumilise planeerimise ja maavarade kasutamise omavahelisi seoseid. Tegemist on kahe vastandliku teemaga – ühelt poolt tekitab maavarade kaevandamisega seotud tegevus häiringuid ja vastuseisu nii kohalike elanike kui omavalitsuste poolt, mistõttu on nii uuringu- kui kaevandamise lubade menetlemine/saamine vaevarikas ja pikalt toimuv protsess. Teiselt poolt seavad maardlad jälle automaatselt piiranguid maakasutusele, st arendustegevusele maa peal.

Diskussioon on olnud selles, et kas oleks kuidagi võimalik reguleerida maavarade kasutust ruumilise planeerimisega Planeerimisseaduse mõistes, mille kaudu oleks, ühelt poolt, võimalik lihtsustada kaevandamistegevusega seotud lubade saamist, teisalt jälle määrata alad, kus kaevandada ei tohi või näidata ära alad, kus näiteks võib. KÕK tegi aasta tagasi ettepaneku maapõueseaduse eelnõusse siduda kaevandamislubade taotlemine planeerimisega, tekitada sellega veel rohkem loataotluse menetlustoiminguid. Ettekäändeks toodi, et kehtiva seadusandluse järgi ei teavitata ega kaasata avalikkust piisavalt. See ettepanek on praegusest redaktsioonist välja võetud.

Leiti, et maavarade kasutust peaks siiski planeerima, et teada saada ressursi jaotust Eestis, mille kaudu selle kasutamiseõigust kategoriseerida. Leiti, et selleks oleks vaja rohkem maavarasid uurida/kaardistada kui seda praegune olemasolev info lubab teha. Peab märkima, et siin mõeldi ilmselt rohkem ehitusmaavarade peale.

Kuna maapõueseaduse järgi on vaja tagada ligipääs maavarale, siis piiratakse selle klausli tõttu ehitustegevust, ka seal, kus maavaral kasutamise potentsiaali peaaegu pole. Ilmekas näide on siinkohal Sõmeru vald, mis on suuremas osas kaetud maardlatega ja seda mitmekihiliselt (fosforiit, põlevkivi, lubjakivi).

Siiski jõuti paljude näidete varal järeldusele, et planeerimistegevusega on raske lubade andmist lihtsustada, iga juhtum on täiesti erinev ja isegi siis, kui kaevandamis luba on antud, saab KOV selle realiseerimist ehituslubade jm mitteandmisega takistada.

O. Tammemäe: maavarade osas ei ole otsustamiseks vajalik mitmekülgne teave piisavalt kättesaadav.

4. EGEOS-e esindaja määramise taotlemine Eesti Maavarade Komisjoni (EMK) koosseisu Seltsile on tehtud ettepanek taotleda oma esindaja määramist EMK-sse. Varem toetus EMK oma töös ekspertide arvamusele. Vaja oleks tugevdada asjatundjate ringi. Mida volikogu arvab ettepanekust? Esindajateks on pakutud nt Tarmo Alli ja Ain Põldveret.

R. Raudsep: taotlus tuleks saata keskkonnaministeeriumi üldaadressile.

Kõik koosolekul osalenud volikogu liikmed on poolt, et tuleb taotleda Geoloogia Seltsi esindaja määramist EMK koosseisu. Kumb kandidaat esitatakse, selgub läbirääkimiste tulemusel.

5. Puurija ja puurmeistri kutsestandardi uuendamise seis ning kandideerimine kutse andjaks

P. Kildjer: kutseandja staatuse saamiseks on korraldatud avalik konkurss. Selts on dokumendid esitanud. Puudub info, kas meil ka konkurente oli.

Kutsestandard on koostatud puurijatele ja puurmeistritele, geoloogide kutsestandardi osas jääme mäletatavasti äraootavale positsioonile.

Puurijate kutsestandard kehtib 25. maini 2016, uuendatud versioon on koostatud ja Kutsekotta edastatud, jääb loota, et see saab heakskiidu õigel ajal, muidu peame taotlema olemasoleva kutsestandardi pikendamist.

Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakoolis toimub praegu puurija õpe ühe rühmaga, milles on 12 inimest. Eksamid toimuvad juuni keskel, edukal sooritamisel antakse osalejatele kutsetunnistus. Loodetavasti saab Selts kutseandja staatuse. Samas ei näe ka põhjust, miks me ei peaks seda saama.

Nüüd peame hakkama mõtlema, kuidas asja edasi arendada. Vastava eriala inimesed peaksid kõik saama kutsetunnistuse.

Lisaks oleks vaja veel inimest, kes hakkaks samuti kutsestandardi temaga tegelema. Üheks kandidaadiks on Kalle Alasi.

A. Põldvere: kutse andmine ja uuendatud standardite kinnitamine otsustatakse 5. aprillil Energeetika, Mäe- ja Keemiatööstuse Kutsenõukogus. Geoloogiainseneri kutsestandardiga tegeleb K. Kirsimäe. Geoloogiainseneri kutse võiks anda TÜ. Samas mitte kõik ei toeta seda varianti. Aga geoloogiainseneri kutsestandardi peaks ikkagi koostama, sõltumata sellest, kes hakkab kutset andma.

6. Seltsi esindaja nimetamine mäeinseneride kutsekomisjoni

Praegu on Seltsi esindajaks mäeinseneride kutsekomisjonis K. Kirsimäe, kes on aga väga hõivatud ja on teinud ettepaneku, et tema ülesanded võiks üle võtta Annette Talpsep.

Kõik osalenud volikogu liikmed on selle ettepaneku poolt.

7. Varia

K. Vilbaste artikkel looduskalender.ee-s

Selle kohta on arvamust avaldanud D. Kaljo ja E. Puura. Seltsi aadressidel vallandus tormiline kirjavahetus. Olulise on sõnastanud E. Puura: vajadus/võimalus jagada ka omapoolset teavet ja seisukohti, sealjuures on oluline mõelda, kellele kirjutame.

Geoloogidele oma „õueajakirjanik“? Kes selleks võiks olla? A. Gaškov?

Uute liikmete vastuvõtmine

Eelmise punkti arutamisel tehti ettepanek võtta A. Talpsepa Seltsi liikmeks. Avalduse liikmeks astumiseks on e-postiga saatnud ka K. Mikkelsaar.

Kõik osalenud volikogu liikmed hääletasid A. Talpsepa ja K. Mikkelsaare vastuvõtmise poolt (hääletuse kohta vormistatakse eraldi protokoll). Koosolekult puuduvate liikmete arvamust küsitakse e-kirja teel.

Puursüdamike kavandatavast viimisest Särghauale

Maapõue strateegia töörühmade ühisel koosolekul 29. veebruaril selgus, et KIKilt on taotletud toetust puursüdamike hoiuga seostuvate probleemide lahendamiseks ja seda Särghaual. Samas oleme Keila hoidlaid külastades jõudnud arusaamisele, et odavaim ja kiireim variant on Keila hoidlate kasutusele võtmine. Sellist arvamust esitles puursüdamike teema arutelul (17.09.2014) ka O. Hints: Keila on mõistlik taastada ja arendada, kui Keila kinnistu hind ei ületa samaväärse asukohaga maa, ehituse ja kolimise hinda. Täna on selge, et Keila hoidlate puursüdamiku kolimine Särghauale ei ole odavaim variant.

Kuigi Selts on puursüdamike hoiu küsimustes hoidnud asjast huvitatud osapooltega sidet, puudub meil praegu täpsem teave edasiste plaanide kohta, sh omandi suhted, uurimise võimalused jne. Mida tuleks Seltsil sellises olukorras teha?

Jõuti järeldusele, et maapõue strateegia otsustest etteruttav puursüdamiku haldamise otsustamine võib kaasa tuua uusi, lahendamist vajavaid probleeme ja seada takistusi strateegia eesmärkide täitmisele. Kiri oleks mõtet teha juhul kui pakutakse paremat lahendust. Uus pöördumine võiks olla asjaolusid selgitavas võtmes.

Koosoleku juhataja:

A. Põldvere

Koosoleku protokolliaja:

S. Peetermann